

Sygn. akt VII U 133/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Zelent

po rozpoznaniu w dniu 20 października 2017 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy B. K. i małoletniego M. K. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego B. K.

z udziałem A. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do renty rodzinnej z tytułu wypadku przy pracy po zmarłym R. K.

na skutek odwołania B. K. i małoletniego M. K. reprezentowanego przez przedstawiciela ustawowego B. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 04 listopada 2015 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje od dnia 06 marca 2015r. ubezpieczonej B. K. i małoletniemu M. K. prawo do renty rodzinnej w związku ze śmiercią ubezpieczonego R. K. w skutek wypadku traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy z dnia 06 marca 2015r.;
2. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji.

SSO Monika Popielińska

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04 listopada 2015 r. (znak: PPR/6/010119052) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej B. K. prawa do renty rodzinnej po zmarłym R. K., powołując się na fakt, iż zdarzenie, w wyniku którego nastąpił zgon R. K. nie zostało uznane za wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy (k. 68 akt rentowych).

Od powyższej decyzji odwołanie z dnia 04 grudnia 2015 r. wywiodła ubezpieczona B. K., zaskarżając ją w całości oraz wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do renty rodzinnej w związku z wypadkiem przy pracy, jakiemu uległ w dniu 06 marca 2015 r. R. K. i jego śmiercią.

Ubezpieczona podniosła, iż z uwagi na śmierć jej męża dnia 06 marca 2015 r.

w trakcie podróży służbowej, w związku z ustaleniami pracodawcy co do zakwalifikowania zdarzenia jako wypadku przy pracy, złożyła wniosek do pozwanego Zakładu o przyznanie jej renty rodzinnej w związku z wypadkiem przy pracy. W jej ocenie przebieg zdarzenia w kontekście ustaleń pracodawcy, potwierdzonych w protokole powypadkowym, jednoznacznie świadczył o tym, iż zdarzenie winno zostać zakwalifikowane jako wypadek przy pracy, mając na uwadze fakt, iż na równi z wypadkiem przy pracy traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ w czasie podróży służbowej (k. 2-6 akt sprawy).

Na rozprawie w dniu 20 października 2017 r. ubezpieczona dodatkowo złożyła oświadczenie, iż posiada pełnię władzy rodzicielskiej wobec syna M., obecnie 16-letniego, jako jego przedstawiciel ustawowy i jednocześnie sprecyzowała, iż odwołanie zostało wywiedzione w imieniu własnym oraz małoletniego syna M.. (k. 62 akt sprawy).

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi z dnia 15 stycznia 2016 r. na odwołanie ubezpieczonej wniósł o jego oddalenie powołując się na argumentację wskazaną w zaskarżonej decyzji. Zdaniem pozwanego z akt sprawy wynika, iż w protokole powypadkowym zakład pracy zmarłego męża wnioskodawczyni bezpodstawnie uznał zdarzenie z dnia 06 marca 2015 r. za wypadek przy pracy. Z kolei ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że bójka, której urazy były następstwem śmierci R. K. miała charakter osobisty i była spowodowana niewłaściwym, niezgodnym z interesem pracodawcy działaniem poszkodowanego. Tym samym nie pozostaje ona w ścisłym związku z wykonywaniem pracy. Jak wskazał pozwany, nie traktuje się podróży służbowej jako wypadku przy pracy zrównanego z wypadkiem przy pracy, gdy wypadek został spowodowany postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań (k. 11-11 verte akt sprawy).

Postanowieniem z dnia 13 maja 2016 r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie na podstawie przepisu art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. – tj. uwzględniając fakt, iż rozstrzygnięcie w sprawie VI1U 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z uwagi na treść zgłoszonych zarzutów oraz przedmiot postępowania (konieczność przesądzenia czy zdarzenie z dnia 06 marca 2015 r. należy uznać za wypadek przy pracy) ma wpływ na niniejsze postępowanie (k. 18-19 akt sprawy).

Następnie postanowieniem z dnia 11 września 2017 r. Sąd Okręgowy podjął zawieszony postępowanie w sprawie, biorąc pod uwagę informację o zakończeniu sprawy VI1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku prawomocnym wyrokiem z dnia 10 marca 2017 r. zmieniającym zaskarżoną decyzję o odmowie wypłaty ubezpieczonej B. K. jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy R. K. (k. 45 akt sprawy).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. K., urodzony dnia (...), od dnia 11 lutego 2008 r. do 06 marca 2015 r. był zatrudniony w (...) Spółka jawna w M. na stanowisku starszego kierowcy samochodu ciężarowego. Firma (...) obsługuje głównie trasy do krajów skandynawskich, R. K. jeździł z ładunkami wyłącznie do S.. R. K. miał aktualne zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do zatrudnienia na tym stanowisku oraz ważne świadectwo kwalifikacji zawodowej.

dowód: akta sprawy VI 1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: świadectwo pracy k. 1C akt osobowych, zaświadczenia lekarskie k. 21-23B akt osobowych, świadectwo kwalifikacji zawodowej k. 24 B akt osobowych, zeznania świadka W. K. zapis audio-video od 00:41:19 do 01:09:30, k. 121-122, płyta CD k. 126;

W dniu 2 marca 2015r. R. K. otrzymał polecenie wyjazdu służbowego do miejscowości B. w S. od dnia 3 marca 2015 r., gdzie samochodem ciężarowym o nr rej. (...) przewoził meble tapicerowane z (...) Sp. z o.o. w K.. Rozładunek towaru nastąpił w S. w dniu 5 marca 2015r.

dowód: akta sprawy VI1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: polecenie wyjazdu służbowego k. 136, międzynarodowy list przewozowy k. 134

W dniu 6 marca 2015 r. pojazd prowadzony przez R. K. został załadowany kosmetykami firmy (...) w miejscowości E., rozładunek miał nastąpić w dniu 9 marca 2015 r. w P..

dowód: akta sprawy VI1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: zlecenie transportowe k. 128-130

Zgodnie z poleceniem pracodawcy, po załadowaniu pojazdu R. K.

w dniu 6 marca 2015r. udał się na parking na K. K., gmina H. przy sklepie (...) (okolice S.), gdzie musiał odbyć przerwę i oczekiwać na prom płynący w dniu 8 marca 2015r. z N. do G.. Na tymże parkingu polscy kierowcy niejednokrotnie oczekiwali na dzień i godzinę wypłynięcia promu. Mieściło się tam około 7-8 składów ciężarowych. Podróż samochodem ciężarowym z parkingu do terminalu promowego zajmowała około 2,5 godziny.

Około godziny 16-17.00 na parkingu pojawił się C. K., spowinowacony z B. K., który postanowił odwiedzić R. K.. C. K. w okresie spornym przebywał zarobkowo w S. i pracował w S.. Bywało, że odwiedzał R. K. na parkingu przy (...), gdyż ten przywoził mu z P. jedzenie przygotowane przez żonę.

Dnia 6 marca 2015r., kiedy C. K. pojawił się na parkingu, R. K. siedział w swoim samochodzie z M. M. (2) i obaj pili drinki. M. M. (2) jest Polakiem, w analizowanym okresie przebywał w S., przy czym posługiwał się podrobionym dokumentem tożsamości.

C. K. dołączył do nich i wypił w ich towarzystwie jedno piwo. Po jakimś czasie M. opuścił kabinę a C. K. nadal rozmawiał z R. K.. Po około 2 godzinach M. powrócił i próbował ponownie nawiązać rozmowę, ale R. K. jej nie podejmował. W tym czasie zadzwonił telefon i ktoś próbował namówić R. K. na przewóz pieniędzy dla lub od M. M. (2), ale R. K. stanowczo odmówił. W międzyczasie przyszedł inny polski kierowca, aby się przywitać.

Kiedy C. K. odjeżdżał z parkingu, R. K. nie wyglądał na osobę pijaną, nie sprawiał też wrażenia osoby przestraszonej czy zagrożonej w obecności M. M. (2). Mówił, że nie może jechać z K. do jego mieszkania bo ma towar na pace i nie może go zostawić bez nadzoru.

C. K. nie znał wcześniej M. M. (2), w czasie krótkiej rozmowy M. powiedział mu jednak, że od dłuższego czasu nie przebywa w P. bo jest poszukiwany w związku z wyrokami sądowymi oraz że gdyby ktoś przyjechał na parking to on nie nazywa się M., po czym pokazał dowód osobisty z innymi danymi i przekazał swój numer telefonu.

dowód: akta sprawy VI 1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: zeznania świadka C. K. zapis audio-video od 01:09:31 do 02:06:54, k. 122-125, płyta CD k.126

Po tym, kiedy C. K. opuścił parking, doszło do kłótni i przepychanki między R. K. i M. M. (2). Kłótnię słyszał kierowca zatrudniony w innej firmie transportowej, J. K.. K. zaobserwował w zewnętrznym lusterku pojazdu, jak R. K. machnął w pewnym momencie ręką, jakby chciał pokazać, żeby dać sobie już spokój i udał się w kierunku swojego samochodu. Kiedy wchodził do kabiny M. M. (2) złapał go za rękę lub rękaw, ściągnął ze stopnia i uderzył lewą ręką. R. K. przewrócił się, a wówczas obserwujący zajście na parkingu inny polski kierowca A. M. udał się do samochodu i zadzwonił pod numer 112. Po chwili J. K. i A. M. podeszli do R. K., aby mu pomóc i go ocucić.

Po jakimś czasie przyjechała policja i pogotowie, ale R. K., pomimo urazu czaszki i widocznego krwawienia, kiedy odzyskał świadomość odmówił udania się do szpitala. M. M. (2) był cały czas obecny na parkingu. Oddalił się dopiero po odjeździe policji, około godziny 21.00.

Wieczorem J. K. poszedł jeszcze sprawdzić do kabiny R. K. czy wszystko jest w porządku. R. K. wyszedł z pojazdu i chwilę porozmawiał

z J. K., twierdząc, że wszystko jest ok.

Z poszkodowanym około godziny 21.30-22.00 rozmawiał również A. M., próbując namówić go na wizytę w szpitalu. R. K. ponownie odmówił.

dowód: akta sprawy VI 1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: zeznania świadka J. K. zapis audio-video od 00:05:41 do 00:24:30, k. 220-221, zeznania świadka A. M. zapis audio-video od 00:24:54 do 00:46:00, k. 221-223, płyta CD k.225

M. M. (2) był młodszy, wyższy i bardziej postawny aniżeli R. K..

dowód: akta sprawy VI 1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: zeznania świadka J. K. zapis audio-video od 00:05:41 do 00:24:30, k. 220-221, zeznania świadka A. M. zapis audio-video od 00:24:54 do 00:46:00, k. 221-223, płyta CD k.225; zeznania świadka C. K. zapis audio-video od 01:09:31 do 02:06:54, k. 122-125, płyta CD k.126

W dniu 7 marca 2015r. w godzinach rannych A. K. (2) (brat W.

i R. K.) powiadomił telefonicznie W. K. o tym, że dzwonił do niego kolega A. M., który powiadomił go, że R. K. został pobity oraz że nie można dostać się do wnętrza jego samochodu. A. M. powiedział, że poprzedniego dnia R. K. miał jakiś konflikt i otrzymał silny cios, w wyniku czego uderzył mocno głową o asfalt oraz, że były wzywane s. służby.

W. K. polecił wówczas poszukać kogoś, kto przebywa w S. na tym samym parkingu i wybić szybę oraz wejść do pojazdu. A. K. (2) zadzwonił

w związku z tym do swojej znajomej, zamieszkałej od wielu lat w S. i znającej język s., z prośbą o udanie się na parking i interwencję. Kobieta pojechała na parking wraz z mężem, a kiedy po wybiciu szyby w pojeździe odnaleziono R. K., który nie dawał znaku życia, powiadomiła policję i pogotowie.

A. K. (2) telefonicznie przekazał W. K. informację o tym, że na parkingu jest policja a ich brat R. K. nie żyje.

dowód: akta sprawy VI 1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: zeznania świadka W. K. zapis audio-video od 00:41:19 do 01:09:30, k. 121-122, płyta CD k. 126; zeznania świadka A. K. (2) zapis audio-video od 00:03:38 do 00:31:25 k. 200-202, płyta CD k. 203

C. K. powiadomiony o śmierci wuja telefonicznie przez swoją żonę, zjawił się na parkingu w dniu 7 marca 2015 r. około południa. Po rozmowie z policją zadzwonił do M. M. (2) i zapytał, czy ten zrobił coś R. K.. M. był zaskoczony, prawdopodobnie spał, kiedy zadzwonił telefon. Powiadomiony

o śmierci R. K. początkowo twierdził, że nic mu nie zrobił, potem zaś wskazał, że R. się wywrócił. Nie przyznał, że poprzedniego dnia była na parkingu policja i pogotowie.

dowód: akta sprawy VI 1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: zeznania świadka C. K. zapis audio-video od 01:09:31 do 02:06:54, k. 122-125, płyta CD k.126

W postępowaniu karnym prowadzonym przed sądem szwedzkim M. M. (2) został uznany za winnego podżegania do fałszowania dokumentów urzędowych, naruszenia rozporządzenia dotyczącego pojazdów oraz ustawy o ewidencji

ruchu drogowego. Odrzucono zaś oskarżenia o znęcanie się/pobicie/uszkodzenie ciała oraz spowodowanie śmierci drugiej osoby.

W postępowaniu przesłuchano: A. K. (2), M. M. (2), A. (C.) K., A. J., M. W., policjantkę A. L..

M. M. (2) zeznał m.in., że w dniu 6 marca 2015r. pił alkohol

z R. K., w towarzystwie także innych osób, wieczorem zaczęli się kłócić ale nie pamięta o co. R. próbował go bić ale on próbował się chronić i uniknąć bójki.

W pewnym momencie popchnął R. tak, że ten upadł na ziemię. Popchnął go otwartą dłonią i mógł trafić w wargę. R. upadł tylną częścią głowy na chodnik. M. uderzył go z zamiarem przewrócenia się, ale tylko broniąc się.

A. J., który podczas zdarzenia przebywał w hotelu na K. K., gmina H., zeznał m.in., że miał zamiar udać się na zakupy, przechodząc przez parking zobaczył grupkę osób pijących coś z kubków. Po powrocie z zakupów zaobserwował, że w miejscu gdzie stała ta grupka miała miejsce kłótnia. Z kilku osób wyróżniały się dwie, wysoki chłopak oraz mniejszy facet, który podnosił zaciśnięte pięści

i machał ramionami. A. J. chcieli przejść obok ale poszli wraz żoną drugą stroną, J. miał wrażenie jakby ktoś otrzymał „strzał w głowę”. Słychać było dźwięk jakby worek z wodą uderzył o zbrocze. On nic nie widział ale zrodził się w nim obraz, że ktoś otrzymał cios.

M. W. zeznał m.in., że widział kłótnię R. K. i M. M. (2) z odległości około 20m. Na początku M. stał spokojnie, podczas gdy R. wymachiwał ramionami, później M. zaczął się bronić, wziął zamach i uderzył R. w twarz, a ten upadł wtedy na plecy. Ani on sam, ani koledzy nie próbowali wcześniej zakończyć tej kłótni, nie wie dlaczego, on sam nie ma zwyczaju mieszać się w takich sytuacjach.

Funkcjonariuszka policji A. L. zeznali, iż wraz z kolegą otrzymali wezwanie dotyczące pobicia na K. K., więc szybko tam pojechali. Na miejscu było wiele parkujących ciężarówek z P.. Na jednym z chodników siedział później zmarły wraz z oskarżonym. Oskarżony powiedział, że tutaj nie trzeba policji ale raczej pogotowia, tak więc wezwali pogotowie. Wokół ust poszkodowanego znajdowała się wyschnięta krew, było widać, że silnie krwawił on z ust. Później spostrzegli krwawienie z tytułu głowy. Na ziemi były duże kałuże krwi. Oskarżony obejmował poszkodowanego i powiedział, że nazywa się A. V.. Poszkodowany albo nie rozumiał a. albo był zbyt pijany albo rozmawiać, niemniej nie chciał jechać karetką. Policja odjechała bo nikt nie chciał powiedzieć co się zdarzyło.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 12 maja 2015 r., odrzucając oskarżenie o znęcanie się./pobicie/ uszkodzenie ciała oraz o spowodowanie śmierci drugiej osoby wskazano m.in, że: „wyłącznie M. W. twierdzi, że widział on uderzenie/cios, niemniej jego spostrzeżenia zostały poczynione z odległości 20m i nie mógł on widzieć czy M. M. (2) uderzył otwartą dłonią czy też zaciśniętą pięścią, a ponadto nie wie, którą ręką to uczynił. Wartość dowodowa jego informacji jest więc ograniczona.

W ocenie Sądu ani informacje M. W. o jednym uderzeniu, (...) ani ocena A. J., iż słyszał on „strzał w głowę”, ani też obrażenia wargi R. K. nie są wystarczającym dowodem, który wspierałby wbrew twierdzeniu M. M. (2), iż wymierzył on uderzenie R. K..”

W raporcie z obdukcji sporządzonej przez zakład medycyny sądowej wskazano,

iż R. K. miał uszkodzoną dolną wargę, jej wygląd silnie wskazywał na to, że uszkodzenia powstały wskutek użycia przemocy czymś tępym, przykładowo uderzenia/ciosu w okolicy ust. Jeśli chodzi o przyczyny śmierci w raporcie podano,

iż R. K. zmarł na skutek rozległych obrażeń głowy ze stłuczeniami/zgnieceniami w mózgu oraz krwawieniem pod twardą oponą mózgowo-rdzeniową.

dowód: akta sprawy VI 1 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku w tym: uzasadnienie wyroku sądu I instancji w Huddinge z dnia 12 maja 2015r. - tłumaczenie sporządzone przez tłumacza przysięgłego języka szwedzkiego k. 6-20 akt ZUS

Wyrokiem z dnia 10 marca 2017 r., wydanym w sprawie sprawy o sygn. akt VI1U 70/16, Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku przyznał w częściach równych A. K. (1), B. K. i M. K. prawo do jednorazowego odszkodowania w kwocie 94.586 zł w związku ze śmiercią R. K. wskutek wypadku traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy z dnia 06 marca 2015 r. W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w wystarczający i nie budzący wątpliwości sposób wykazał, iż R. K. zmarł w wyniku zdarzenia, które spełnia znamiona wypadku traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy. W ocenie Sądu Rejonowego przesłanki uznania zdarzenia za wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy, określone w art. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zostały w niniejszej sprawie spełnione. Nie ulega wątpliwości, że zgon R. K. był zdarzeniem nagłym i spowodowanym przyczyną zewnętrzną. W ocenie Sądu Rejonowego nie można mieć też wątpliwości co do tego, że nastąpił w czasie podróży służbowej.

Od powyższego wyroku Sądu Rejonowego apelację wywiódł pozwany organ rentowy, który zaskarżył go w całości i wniósł jego zmianę w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji.

Następnie Sąd Okręgowy w Gdańsku po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 lipca 2017 r. w G. sprawy o sygn. akt VII Ua 21/17 apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 10 marca 2017 r. sygn. akt VI1U 70/16 oddalił apelację.

Tym samym wyrok Sądu Rejonowego z dnia 10 marca 2017 r. stał się prawomocny.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 10.03.2017 r. z uzasadnieniem wydany w sprawie sprawy o sygn. akt VI 1 U 70/16 – k. 237, 242-258 akt sprawy VI 1 U 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku, apelacja pozwanego z dnia 13.04.2017 r. – k. 277-279 akt sprawy VI 1 U 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku, wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 14.07.2017 r. wydany w sprawie VII Ua 21/17 – k. 305 akt sprawy VI 1 U 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku

W dniu 24 kwietnia 2015 r. ubezpieczona B. K. złożyła w pozwanym organie rentowym wniosek o rentę rodzinną po zmarłym mężu R. K..

dowód: wniosek ubezpieczonej z dnia 24.04.2015 r. – k. 1-6 akt rentowych

B. i R. K. zawarli związek małżeński w dniu 20 sierpnia 1988 r. Małżonkowie mieli dwoje dzieci – córkę A. (urodzoną w dniu (...)) oraz syna M. (urodzonego w dniu (...))

okoliczność bezsporna, vide: odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 8 akt rentowych, odpis skrócony aktu urodzenia – k. 9 i 15 akt rentowych

Decyzją pozwanego z dnia 20 maja 2015 r. B. K., M. K. oraz A. K. (1) przyznano rentę rodzinną od 06 marca 2015 r., to jest od dnia śmierci R. K. do dnia 30 września 2015 r. (dla A. K. (1)) oraz do dnia 28 lutego 2017 r. (dla pozostałych uprawnionych).

Następnie w dniu 03 września 2015 r. pozwany organ rentowy wstrzymał wypłatę części renty rodzinnej wobec A. K. (1).

Z kolei decyzją z tej samej daty pozwany dokonał zmiany warunków podziału renty rodzinnej od dnia 01 października 2015 r. wobec zmiany liczby osób uprawnionych do renty.

dowód: decyzje pozwanego z dnia 20.05.2015 r. o przyznaniu renty rodzinnej – k. 47-48 oraz 49-50 verte akt rentowych, decyzja pozwanego z dnia 03.09.2015 r. o wstrzymaniu wypłaty części renty rodzinnej – k. 65-66 verte akt rentowych, decyzja pozwanego z dnia 03.09.2015 r. o zmianie warunków podziału renty rodzinnej – k. 63-64 verte akt rentowych

Pismem z dnia 16 października 2015 r. (data wpływu do pozwanego – 28 października 2015 r.) B. K. ponownie zwróciła się o rozpatrzenie wniosku o rentę rodzinną w związku z wypadkiem wobec zakończenia sprawy sądowej i sporządzenia dokumentacji powypadkowej.

dowód: wniosek ubezpieczonej z dnia 16.10.2015 r.– k. 67 akt rentowych

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 04 listopada 2015 r. (znak: PPR/6/010119052) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej B. K. prawa do renty rodzinnej po zmarłym R. K., powołując się na fakt, iż zdarzenie, w wyniku którego nastąpił zgon R. K. nie zostało uznane za wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy (k. 68 akt rentowych).

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do renty rodzinnej z ubezpieczenia wypadkowego z dnia 04.11.2015 r. – k. 68 akt rentowych

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Omówiony wyżej stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych pozwanego oraz na podstawie dokumentacji związanej

z wnioskiem ubezpieczonej o jednorazowe odszkodowanie w związku z wypadkiem przy pracy R. K. znajdujących się w aktach sprawy o sygn. akt VI1U 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku (wniosku ubezpieczonej o jednorazowe odszkodowanie w związku z wypadkiem przy pracy R. K.) oraz dokumentacji lekarskiej ZUS, których prawdziwości i rzetelności nie kwestionowała żadna ze stron postępowania. Podstawą rozstrzygnięcia był także prawomocny wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 10 marca 2017 r. wydany w przywołanej sprawie o sygn. akt VI1U 70/16.

Przypomnieć bowiem w tym miejscu należy, iż stosownie do treści art. 363 § 1 k.p.c. orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje od niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia. Zgodnie z treścią art. 365 § 1 k.p.c., prawomocne orzeczenie wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Skutkiem zasady mocy wiążącej prawomocnego wyroku jest to, że przesądzenie we wcześniejszym wyroku kwestii o charakterze prejudycjalnym oznacza, że w procesie późniejszym ta kwestia nie może być już w ogóle badana. Zachodzi tu zatem ograniczenie dowodzenia faktów objętych prejudycjalnym orzeczeniem (wyrok Sądu Najwyższego z 12 lipca 2002 r., V CKN 1110/00). Związanie orzeczeniem oznacza niedopuszczalność nie tylko dokonywania ustaleń sprzecznych z nim, ale nawet przeprowadzania postępowania dowodowego w tym zakresie (wyrok Sądu Najwyższego z 12 maja 2011 roku, I PK 193/10). Moc wiążąca orzeczenia określona w art. 365 § 1 k.p.c. oznacza zatem, że dana kwestia prawna, która była przedmiotem rozstrzygnięcia w innej sprawie, a która ma znaczenie prejudycjalne w sprawie rozpoznawanej, kształtuje się tak jak to przyjęto we wcześniejszym prawomocnym orzeczeniu. Przesądzenie tej kwestii oznacza, że w późniejszym postępowaniu nie może być ona już ponownie badana, a zatem zachodzi konieczność ograniczenia dowodzenia faktów objętych prejudycjalnym orzeczeniem.

W powyższej sytuacji prawomocne orzeczenie Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 10 marca 2017 r. sygn. akt VI1U 70/16 , w świetle którego zasadnym było przyznanie jednorazowego odszkodowania ubezpieczonej oraz jej dzieciom w związku ze śmiercią R. K. wskutek wypadku traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy z dnia 06 marca 2015 r. , jest w przedmiotowej sprawie wiążące. Sprawia to, że należy przyjąć, bez przeprowadzania dodatkowego postępowania dowodowego w tym zakresie, że zdarzenie z dnia 06 marca 2015 r., w którym śmierć poniósł R. K. należy traktować jako wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy.

W konsekwencji przesądzenia prawomocnie kwestii uznania zdarzenia z dnia 06 marca 2015r. za wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy , odwołanie ubezpieczonej B. K., stanowiące przedmiot niniejszego postępowania, należy uznać za zasadne i z tego tytułu zasługujące na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem **art. 6 ust. 1 pkt 8** ustawy z dnia 30 października 2002 r.

o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2017r. poz. 1773 j.t.) dalej jako: ustawa wypadkowa, z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej przysługuje m.in. renta rodzinna - dla członków rodziny zmarłego ubezpieczonego lub rencisty uprawnionego do renty z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

W myśl **art. 17 ust. 1** ustawy wypadkowej przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty rodzinnej i dodatku do renty rodzinnej dla sieroty zupełnej z tytułu ubezpieczenia wypadkowego, do ustalenia wysokości tych świadczeń oraz ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Zgodnie z **ust. 2** tego przepisu, świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują niezależnie od długości okresu ubezpieczenia wypadkowego oraz bez względu na datę powstania niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową.

Przy ustalaniu podstawy wymiaru renty nie stosuje się ograniczenia wskaźnika wysokości podstawy, o którym mowa w art. 15 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (**ust. 3**).

Zgodnie z treścią **ust.5** tego przepisu renta rodzinna z ubezpieczenia wypadkowego przysługuje uprawnionym członkom rodziny ubezpieczonego, który zmarł wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Renta rodzinna z ubezpieczenia wypadkowego przysługuje również w razie śmierci wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej rencisty uprawnionego do renty z tytułu niezdolności do pracy (**ust. 6**).

Jak wynika z **ust. 7** członkom rodziny rencisty uprawnionego do renty z ubezpieczenia wypadkowego, który zmarł z innych przyczyn niż wypadek przy pracy lub choroba zawodowa, przysługują świadczenia określone w ustawie o emeryturach i rentach z FUS bez względu na długość okresu uprawniającego do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie tych przepisów.

Zgodnie z treścią **art. 20 ust. 1** ustawy wypadkowej renty z ubezpieczenia wypadkowego, dodatek dla sieroty zupełnej oraz dodatek pielęgnacyjny z tego ubezpieczenia podlegają waloryzacji w terminach i na zasadach określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Co więcej, renta z tytułu niezdolności do pracy, renta szkoleniowa oraz renta rodzinna z ubezpieczenia wypadkowego nie może być niższa niż 120% kwoty najniższej odpowiedniej renty ustalonej i podwyższonej zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z FUS (**ust. 2**).

Jak wynika z treści **art. 58** cytowanej wyżej ustawy, w zakresie nieuregulowanym ustawą stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o świadczeniach pieniężnych w razie choroby i macierzyństwa oraz ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Natomiast zgodnie z **art. 65 ust. 1** ustawy dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 j.t. ze zm.), dalej: ustawa rentowa, renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.

Jak wynika z treści **art. 67 ust. 1** cytowanej ustawy do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

Zgodnie z **art. 68 ust. 1.** ustawy rentowej dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej:

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów (**ust. 2**).

Z kolei w myśl przepisu **art. 70 ust.1.** ustawy rentowej wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo
- 2) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

W niniejszej sprawie niespornym było, że ubezpieczona B. K. jest osobą uprawnioną do ubiegania się o prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu R. K.. Nadto w świetle jej oświadczenia złożonego na rozprawie w dniu 20 października 2017 r., iż posiada pełnię władzy rodzicielskiej wobec syna M., obecnie 16-letniego, jako jego przedstawiciel ustawowy, zasadnie przychyliła się w jego imieniu do złożonego odwołania i jednocześnie sprecyzowała, iż odwołanie zostało wywiedzione w imieniu własnym oraz małoletniego syna M..

Kwestią sporną w przedmiotowym postępowaniu było przesądzenie, czy zdarzenie, w wyniku którego śmierć poniósł ubezpieczony R. K., mające miejsce w dniu 06 marca 2015 r. może być uznane za wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy, wobec faktu kwestionowania okoliczności zdarzenia przez pozwanego organ rentowy i jego związku z pracą.

Kluczowym dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy było ustalenie, zapadłe na gruncie sprawy o sygn. akt VI1U 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku (dot. wniosku ubezpieczonej o odszkodowanie w związku z wypadkiem przy pracy R. K.).

W wyniku przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy postępowania przesądzono, iż R. K. zmarł w wyniku zdarzenia, które spełnia znamiona wypadku traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy. W ocenie Sądu Rejonowego przesłanki uznania zdarzenia za wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy, określone w art. 3 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, zostały w niniejszej sprawie spełnione. Nie ulega wątpliwości, że zgon R. K. był zdarzeniem

nagłym i spowodowanym przyczyną zewnętrzną. W ocenie Sądu Rejonowego nie można mieć też wątpliwości co do tego, że nastąpił w czasie podróży służbowej.

Wobec tego wyrokiem z dnia 10 marca 2017 r., wydanym w sprawie sprawy o sygn. akt VI1U 70/16, Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku przyznał w częściach równych A. K. (1), B. K. i M. K. prawo do jednorazowego odszkodowania w związku ze śmiercią R. K. na skutek wypadku traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy z dnia 6 marca 2015r. (art. 3 ust. 2 w zw z art. 3 ust. 4 cyt. wyżej ustawy wypadkowej).

Co więcej, powyższe orzeczenie zostało skontrolowane przez sąd II instancji, bowiem od tego wyroku apelację wywiódł pozwany organ rentowy, który zaskarżył go w całości i wniósł jego zmianę w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji. Następnie Sąd Okręgowy w Gdańsku po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 lipca 2017 r. w G. sprawy o sygn. akt VII Ua 21/17 apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 10 marca 2017 r. sygn. akt VI1U 70/16 oddalił apelację. Tym samym wyrok Sądu Rejonowego z dnia 10 marca 2017 r. stał się prawomocny.

Powyższe prawomocne orzeczenie Sądu Rejonowego uzasadniało zatem z powołanych wyżej przyczyn na podzielnie przez Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu ustaleń dokonanych przez Sąd Rejonowy w toku postępowania dowodowego i w związku z tym na uwzględnienie odwołania ubezpieczonej B. K. od decyzji pozwanego z dnia 04 listopada 2015 r. oraz przyznanie prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu R. K. w związku ze śmiercią R. K. na skutek wypadku traktowanego na równi z wypadkiem przy pracy z dnia 6 marca 2015r.

Znaczeniu, jakie dla rozpoznania niniejszej sprawy miały ustalenia i rozstrzygnięcie sprawy o sygn. akt VI1U 70/16 Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w G., Sąd Okręgowy dał już bowiem wyraz, zawieszając niniejsze postępowanie (k. 18-19 akt sprawy) do czasu rozstrzygnięcia postępowania przed Sądem Rejonowym.

Nie uszło uwadze Sądu, iż ubezpieczona B. K. i małoletni M. K. mają już ustalone prawo do renty rodzinnej po zmarłym R. K., lecz mając na uwadze przytoczone przepisy prawa jak wyżej za uzasadnione w świetle interesu prawnego ubezpieczonej i małoletniego M. K. było ubieganie się o przyznanie przez nich prawa do renty rodzinnej tzw. wypadkowej , co mając na uwadze z przytoczonych wyżej względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami orzekł jak w punkcie 1 wyroku .

Ustalając datę początkową przyznania świadczenia rentowego, Sąd wziął nadto pod uwagę fakt, iż wniosek o rentę rodzinną B. K. złożyła już w dniu 24 kwietnia 2015 r. (k. 1-6 akt rentowych). Następnie pismem z dnia 16 października 2015 r. (data wpływu do pozwanego – 28 października 2015 r.) B. K. jedynie ponownie zwróciła się o rozpatrzenie wniosku o rentę rodzinną w związku z wypadkiem wobec zakończenia sprawy sądowej i sporządzenia dokumentacji powypadkowej (k. 67 akt rentowych). Jak stanowi art. 129 ust. 2 ustawy rentowej, w razie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć ubezpieczonego, emeryta lub rencisty, rentę rodzinną wypłaca się od dnia śmierci, nie wcześniej jednak niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

W tym miejscu zwrócić także należy uwagę na to, iż zgodnie z brzmieniem art. 118 ust. 1a ustawy, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Należy podkreślić, że zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 września 2007 r. OTK-A 2007/8/97 powyższy przepis należy rozumieć w ten sposób, że za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania

decyzji uznaje się dzień wpływu prawomocnego orzeczenia tylko w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie okoliczności, na podstawie których Sąd uznał odwołanie ubezpieczonej i małoletniego M. K. za zasadne zostały ostatecznie wyjaśnione w drodze uzupełnienia materiału dowodowego o ustalenia poczynione w sprawie o sygn. akt VI1U 70/16 przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku, które miały kluczowe znaczenie dla ustalenia prawa do wnioskowanego świadczenia, co uzasadnia zastosowanie dyspozycji art. 118 ust. 1a ustawy poprzez wnioskowanie a contrario, o czym sąd rozstrzygnął jak w punkcie 2 wyroku.

SSO Monika Popielińska